

OSOBNÍ ZPRÁVY

JUBILEUM PROF. MUDr. VLADIMÍRA VONDRÁČKA, DrSc.

Dne 23. února 1970 oslavil prof. MUDr. V. Vondráček, DrSc., přednosta psychiatrické kliniky lékařské fakulty KU v Praze, v plném zdraví a svěžesti svoje pětasedmdesátiny.

Prof. Vondráček je pražský rodák a po celý svůj život zůstal Praze věrný. V Praze vystudoval reálné gymnasium, na lékařské fakultě KU v Praze promoval, na lékařské fakultě KU v Praze se habilitoval a staroslavná pražská Alma Mater jej jmenovala svým profesorem.

Rovněž svoje bohaté vědomosti a znalosti v lékařských vědách — v psychiatrii, psychologii, neurologii, farmakologii, interně, endokrinologii, sexuologii, biotypologii, toxikologii aj. — získal u věhlasných učitelů pražské lékařské fakulty prof. Lhotáka, prof. Formánka, prof. Velicha, prof. Syllaby, prof. Heverocha, prof. Haškovce, prof. Janského, prof. Myslivečka, prof. Prusíka aj.

Životopisná data profesora Vondráčka jsou stručná: Narodil se 23. února 1895 v Praze, roku 1914 maturoval na reálném gymnasiu v Křemencově ulici, na české lékařské fakultě promoval 15. února 1919, v lednu 1933 se habilitoval z farmakologie, v lednu 1938 byl jmenován mimořádným profesorem farmakologie, v červenci 1939 mu byla rozšířena *venia docendi* i na lékařskou psychologii a v roce 1948 byl jmenován honorovaným profesorem lékařské psychologie, se zpětnou platností od roku 1946. Přednostou psychiatrické kliniky a vedoucím katedry psychiatrie se stal roku 1958, když byl před tím od roku 1945 až do této doby pověřen prof. Myslivečkem vedením otevřeného oddělení pražské psychiatrické kliniky, takže plných 25 let jeho života je úzce spjato se životem poválečné pražské psychiatrické kliniky.

Bylo velkým štěstím pro naši psychiatrii, že profesor Vondráček se rozhodl být psychiatrem. Jinak by naše domácí česká a slovenská psychiatrie byla ochuzena o četné původní a prioritní práce, a to ve všech dílčích psychiatrických disciplínách.

Profesor Vondráček zavedl do klinické psychiatrie svoje původní syndromy, např. diogenismus, ultrasenzibilita, paradoxní reakce. Významný je Vondráčkův objev glycerofosfatázy v centrálním nervovém systému a jeho původní příspěvek k farmakodynamii svalového výkonu.

Profesor Vondráček propracoval u nás nauku o lidské konstituci, zejména ve vztahu k nemocem a není dílčí psychiatrické disciplíny, kterou by prof. Vondráček neobohatil svými původními postřehy a příspěvky.

Trvalé ceny zůstanou Vondráčkovy četné monografie: Čtení o zdraví a nemocech, Farmakologie duše, O duševní hygieně, Vnímání, Klinická toxikologie, Hysterie, Afekt vzteku, O hodnocení a jeho poruchách. Po válce napsal učební skripta Obecné psychiatrie, Speciální psychiatrie, lékařské psychologie, zpracoval četné kapitoly do kolektivní Myslivečkovy učebnice psychiatrie — mimo četných psychiatrických kapitol pro Repetitorium lékařské a pro Encyklopedii lékařskou. Vondráčkova poslední významná monografie z roku 1968 „Fantastické a magické v psychiatrii“ byla právem poctěna Húskovou cenou Čs. lékařské společnosti J. Ev. Purkyně a jeho dřívější kniha „Hodnocení a jeho poruchy“ byla poctěna Kuffnerovou cenou.

Všechny Vondráčkovy vědecké publikace jak klinické, tak gerontopsychiatrické, historicko-psychiatrické, psychofarmakologické aj. — uveřejněné u nás anebo v zahraničí — jsou vizitkou a objektivním důkazem jeho všestranné vědecké intuice, tvůrčího nadání a virtuozního lékařského talentu. Jeho všestranné vědomosti vůbec, uchvacující svou obsáhlostí, opravňují k tvrzení, že prof. Vondráček je náš poslední žijící lékařský encyklopedista.

Během svého působení na psychiatrické klinice v Praze vychoval si prof. Vondráček svoji vlastní školu habilitovaných žáků; patří k nim prof. Dobiáš, prof. Fischer, doc. Horvai, doc. Knobloch, doc. Černý, doc. Skála, doc. Mečíř. Vondráčkova škola

habilitovaných žáků může být plným právem hrda na svého učitele, stejně jako všichni další Vondráčkovi školští a zdravotničtí spolupracovníci.

Navíc však celá naše psychiatrie může být hrda, že má prof. Vondráčka, který se o ni zasloužil trvalým způsobem jako vědec, klinik a pedagog. Širšího uznání se mu dostalo udělením Medaile J. Ev. Purkyně, Řádu práce, a jmenováním čestným členem Čs. lék. spol. J. Ev. Purkyně.

Jaký je prof. Vondráček jako člověk? Je velkou postavou naší psychiatrie nejen jako klinik a pedagog — nýbrž také svým zjevem. To mu zaručuje provždy trvalou popularitu.

Vzhledem ke své konstituci — měřeno čistě teoreticky — měl by prof. Vondráček obtížněji navazovat srdečné přátelské styky, být plachý a v sebe uzavřený. Avšak každá teorie je šedá. Profesor Vondráček právě naopak si získal nespočetnou řadu oddaných přátel — je srdečný, oblíbený ve společnosti, má typický suchý humor, je bystrý v dialogu, nedostižně vtipný a výstižný v diskusích. Vyprávění anekdot je požitek nejen pro něj, ale zejména pro jeho posluchače.

Profesor Vondráček je prostým dělníkem na vinicích Aeskulapových a nikdy z nich nezbohatl. Má rád život, který mu však na oplátku neušetřil jen samé dobro, ale také mnohá pohoršení. Dovedl je však vždy adekvátně odreagovat, poněvadž mnohdy i afekt vzteku je zdravým ventilem vnitřní tenze a prevencí civilizační choroby.

Profesor Vondráček je životní realista, chodí pevně po zemi a nevznáší se v oblacích. Život je pro něho objektivní realitou, a proto nerad buduje utopistické vzdušné zámky. Myslím, že kdyby se měl prof. Vondráček ještě jednou narodit, že by chtěl být opět psychiatrem, poněvadž jeden život je příliš krátký a psychiatrické vědy se staly tak rozměrnými, že jedním životem je nelze obsáhnout.

Profesor Vondráček nestárne a tento biologický proces se u něho zastavil před čtvrtstoletím. Jubilea jeho padesáti, šedesáti a sedmdesáti let jej zastihla vždy stejného, jako u jeho současných 75. narozenin. Jsme rádi, že máme prof. Vondráčka mezi sebou takového, jak jej známe po dlouhá desítilétí.

E. VENC OVSKÝ

RECENZE

Knoblochová, J. et al.: **Psychoterapie**. Praha, SZdN 1968. 270 s. Cena 40 Kčs.

Česká lékařská kniha o psychoterapii byla dávno potřebná a očekávaná. J. Knoblochová za spolupráce především F. Knoblocha a dále Hausnera, Syřišťové a Tautermanna napsali knihu originální svým uspořádáním a celkovým podáním tématu. Autoři nevycházejí — jak je většinou zvykem — z individuální psychoterapie, ale z psychoterapie kolektivní, skupinové. Individuální psychoterapii považují za zvláštní případ terapie skupinové, na kterou kladou hlavní důraz. Ústředním zaměřením knihy je popis a doporučení psychoterapeutického systému, jak jej Knoblochovi vypracovali a provádějí na poliklinice LF KU v Praze ve spojení s rehabilitační odbočkou v Lobči a denním sanatoriem, a o který je zájem

i v zahraničí. Jednotlivé otázky a témata psychoterapie autoři probírají v rámci podávání tohoto systému, hodnotíce je se zřetelem k němu. V úvodu říkají, že „se svým pojetím neváží na žádnou z tradičních psychoterapeutických škol, ačkoli téměř ze všech, vyjma existencialismus, přijímají „dílčí myšlenky“. Ve své kombinaci skupinové a individuální psychoterapie těží převážně z různých systémů skupinových a individuálních psychoterapií a konečně dosti z tzv. neofreudismu. Z Freuda jim imponuje nejvíce schéma přenosu. Doporučují aktivitu terapeuta, avšak při plné podpoře aktivity nemocného. Sympatické jsou jim zvláště názory Frommovy. Často užívají také psychodramatu.

Psychoterapii pojímají jako učení, resp. přeučování chování, s čímž při velmi širokém pojmu učení možno souhlasit.